

ÅSNES KOMMUNE

Sakspapir

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
028/20	Utvalg for samfunnsutvikling	04.05.2020
020/20	Formannskap	11.05.2020

Saken avgjøres av: Saksansvarlig: Dybendal, Ove Johnny	Arkiv: K2 - Q14	Arkivsaknr: 19/747
---	------------------------	------------------------------

Forslag til nedklassifisering av kommunale veger - ny offentlig høring

Dokumentliste:

Vedlegg:

Forslag til nedklassifisering av kommunale veger

Kommunedirektørens innstilling:

Åsnes formannskap gjennomfører en høringsprosess av forslag om nedklassifisering av kommunale veier til private som vist i dokumentet «Forslag til nedklassifisering av kommunale veger».

Etter at høringsperioden er over legges saken frem for formannskap og kommunestyret for endelig behandling og vedtak.

04.05.2020 Utvalg for samfunnsutvikling

Enstemmig som innstillingen med følgende tillegg:

Saken legges ut på ny høring med 6 ukers høringsfrist.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Utvalget for samfunnsutvikling foreslo som nytt punkt:

Utvalget for samfunnsutvikling ønsker at kommunen skal etterstrebe å forklare bakgrunnen for saken til de som saken angår, enten via brev, fysisk møte, nettmøte eller lignende.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

SAMFUNN-028/20 Vedtak:

Åsnes formannskap gjennomfører en høringsprosess av forslag om nedklassifisering av

kommunale veier til private som vist i dokumentet «Forslag til nedklassifisering av kommunale veger».

Saken legges ut til høring med 6 ukers høringsfrist.

Etter at høringsperioden er over legges saken frem for formannskap og kommunestyret for endelig behandling og vedtak.

Utvalget for samfunnsutvikling ønsker at kommunen skal etterstrebe å forklare bakgrunnen for saken til de som saken angår, enten via brev, fysisk møte, nettmøte eller lignende

11.05.2020 Formannskap

FSK-020/20 Vedtak:

Formannskapet vedtok enstemmig Utvalg for samfunnsutvikling sitt forslag til vedtak:

Åsnes formannskap gjennomfører en høringsprosess av forslag om nedklassifisering av kommunale veier til private som vist i dokumentet «Forslag til nedklassifisering av kommunale veger».

Saken legges ut til høring med 6 ukers høringsfrist.

Etter at høringsperioden er over legges saken frem for formannskap og kommunestyret for endelig behandling og vedtak.

Utvalget for samfunnsutvikling ønsker at kommunen skal etterstrebe å forklare bakgrunnen for saken til de som saken angår, enten via brev, fysisk møte, nettmøte eller lignende

Sakens bakgrunn

Formannskapet besluttet i møte 24.03.20 å utsette høringsfristen på ubestemt tid med å komme med uttalelse til forslag om nedklassifisering av kommunale veger til private pga covid 19 pandemien og regjeringas forskrift om begrensninger i samling av mennesker på offentlig sted. Den 30.04.20 har regjeringa vedtatt at det kan gjennomføres samlinger på offentlig sted med inntil 50 pers og min 1m avstand. På bakgrunn dette har ordfører besluttet at høringen kan gjenopptas. Formannskap/kommunestyre er vegmyndighet etter vegloven.

Det er kommet inn flere merknader til forslaget ved den 1. første høringen som ble avbrutt. Formålet med denne høringen er at alle berørte parter kan øve innflytelse ved å legge fram sin sak.

Kommunestyret har tidligere vedtatt at kommunedirektøren skal starte prosessen med nedklassifisering av kommunale veger til private som et ledd i flere andre tiltak til innsparing. Forslag om nedklassifisering av kommunale veger legges med dette fram for politisk

behandling.

Det kommunale vegnettet:

Det kommunale vegnettet består av 160 parseller og 9 bruer spredt over hele kommunen. Av disse er 31 samleveger, til sammen 11,1 km og 139 adkomstveger, til sammen 96,3 km. Samleveger er kommunale gater/veger med blandet funksjon dels som hovedveg eller med tilknytning til hovedveg, eller som samleveg med private avkjørsler. Adkomstveger er vegnettet fra enkelthusstand til samlevegen uten gjennomkjøring og preges av private avkjørsler. Fortau samt gang- og sykkelveger kommer i tillegg og er til sammen 20,5 km. I vegbudsjettet inngår også drift og vedlikehold av veglys, ca 1000 pkt

For veglys er det utarbeidet egen hovedplan for perioden 2016 – 2019

Både sommer- og vinterdriften for kommunale veger er konkurranseutsatt hvor det er inngått rammeavtaler med flere entreprenører. Vegvedlikeholdet utføres via egen rammeavtale for anleggstjenester. Til å administrere vegforvaltningen er det ved tekniske tjenester avsatt 30% ressurs av driftsingeniørens oppgaver.

Hovedplan veg. Drifts- og vedlikeholdskostnader og investering:

I hovedplanen for kommunale veger er det foretatt beregninger på årlige drifts- og vedlikeholdskostnader for alle vegstrekninger som inngår. For ytterligere informasjon vises det til hovedplanen. I anbefalt budsjett utgjør drift 56 % og vedlikehold 44%.

Med en årlig driftsbevilgning til vedlikehold av vegkroppen for mindre enn 2 mill kr antas det at standarden reduseres og etterslepet vil øke.

For at det kommunale vegnettet skal gis et varig løft i standard, anbefaler det i hovedplanen at kommunen investerer ca. 4 mill. kr pr år i 8 år mot i dag 1,5 mill.kr. Etter denne perioden kan bevilgningen reduseres til 2,0 mill. kr pr år.

Drift av kommunale veier:

Drift omfatter alle tiltak som inngår i å opprettholde veienes/veinettets funksjonelle kvalitet. Drift kan også defineres som tiltak med sikte på å redusere miljøbelastningen fra veien og dens brukere, bedre sikkerheten og opprettholde veiens fremkommelighet.(eks veglys, salting, snøbrøyting, strøing mv)

Vedlikehold av kommunale veier:

Vedlikehold gjelder alle tiltak som inngår i å opprettholde veiens/veinettets/veiutstyrets strukturelle kvalitet. Vedlikehold kan også defineres som tiltak med sikte på å opprettholde verdien av investert veikapital. (eks. grusing, reasfaltering, nye stikkrenner, grøfting, utbedring av bruer mv)

Anbefalt budsjett og vedtatt budsjett 2020:

Ved å legge kostnadsberegninger fra hovedplan veg samt budsjett 2020 til grunn fremkommer følgende tall:

	Anbefalt budsjett pr vegkategori/totalt - 2020				
	Hovedveger	Boligveger	GS-veger	Totalt	Budsjett 2020
Drift vinter	940.000	1.872.200	232.000	3.044.500	1.800.000
Drift sommer	293.000	2.003.300	123.000	2.419.000	700.000
Sum drift	1.233.000	3.875.000	355.000	5.463.500	2.500.000
Vedlikehold	1.233.000	2.720.000	361.000	4.314.000	350.000
Drift og vedlikehold	2.466.000	6.595.000	716.000	9.777.000	2.850.000

Som tabellen viser går det alt vesentlige av budsjettet med til drift. Vedlikeholdet er langt under anbefalt norm noe som fører til at veikapitalen/vegstandarden svekkes. Ved bruinspeksjonen i 2018 ble det avdekket betydlig vedlikeholdsbehov for flere bruer. Det må også bemerkes at driftskostnadene kan variere mye som følge av klimatiske forhold

gjennom året, alt fra lokale nedbørsflommer til snøfall.

Dersom vegbudsjettet skal holdes på 2020-nivå må antall km kommunal veg reduseres betraktelig for å unngå at vegstandarden ytterligere forfaller. Ved å nedklassifisere 53 km til privat veg bør det være avsatt minst 1 mill kr til årlig vedlikehold av gjenværende 57 km samt at vinter- og sommerdrift reduseres fra 2,5 mill.kr til totalt 1,5 mill kr. Drift av veglys er medregnet i dette og utgjør 0,8 mill.kr. I tillegg er det nødvendig at det årlige investeringsbudsjettet på 1,5 mill for oppgradering av kommunale veger videreføres.

Rettslig grunnlag ved nedklassifisering av kommunal veg til privat veg:

Det er i all hovedsak veilovens bestemmelser som kommer til anvendelse i forbindelse med nedlegging av kommunale veier. I veilovens § 7 heter det at kommunen kan gjøre vedtak om at kommunal vei skal legges ned. Et vedtak om nedlegging av offentlig vei etter vegloven § 7 blir ifølge juridisk teori ikke ansett som et forvaltningsvedtak etter forvaltningsloven, men som et politisk vedtak om at kommunen ikke lengre vil påta seg omkostninger og ansvaret med å holde veien åpen som offentlig vei. Dette innebærer blant annet at de av kommunens innbyggere som berøres av vedtaket ikke har rett til forhåndsvarsel eller klagerett på vedtaket. Prinsippet om forsvarlig saksbehandling tilsier allikevel at saken krever en grundig behandling og at berørte parter har krav på å kunne øve innflytelse og kunne legge fram sin sak. Det anbefales derfor at forslag til nedklassifisering legges ut til offentlig ettersyn før saken sluttbehandles.

Videre hjemler § 8 at kommunen kan gjøre vedtak om at veien skal legges ut til bruk som privat vei med privat drift- og vedlikeholdsansvar. Veglovens § 54 fastsetter bestemmelser om at eiere og brukere av felles privat adkomstvei skal betale driftsutgifter til veiene i forhold til bruken. § 55 fastslår at de som har plikter etter § 54 skal utgjøre et veilag og § 56 omfatter bestemmelser om at kommunen skal avgjøre om det skal kreves bompenger for ferdsel på privat vei samt fastsette avgiftenes størrelse og vilkår for bompengebruken.

Vurdering:

Nedlegging av kommunale veier vil nødvendigvis skape motstand blant brukerne av veiene som følge av at tjenestetilbudet reduseres. I den forbindelse bør det legges opp til en mest mulig likebehandling sett i forhold til andre private veier i nærområdene med sammenliknbar funksjon. Det vil si at veienes funksjon i stor grad er bestemmende for veiens status. Videre er det av stor betydning at nedleggelse av veier medfører marginale samfunnsmessige konsekvenser.

Ut fra dette er det relevant å vurdere nedleggelse av veier som:

- a. Ligger utenfor tettbebyggelse
- b. Har lav trafikkbelastning
- c. Betjener få eiendommer eller gårdsbruk
- d. Ikke inngår i et samfunnsnyttig og regionalt transportnett
- e. Ikke skal dekke sterke almenne brukerinteresser eller andre offentlige formål og virksomheter.

Samleveier, adkomstveier og boligveier i sentrum, i sentrumsnære og tettbebygde områder bør som hovedregel ha status som kommunale veier. Dette fordi disse veiene utgjør viktige element i et rasjonelt vei- og transportsystem i kommunen. Videre vil veiene dekke samfunnsnyttige og almenne behov i forhold til sentrumsnære og viktige offentlige og private virksomheter (kollektivtrafikk, rådhus, skole, barnehager, omsorgsboliger, kontorer, forretninger mv). Tilsvarende bør veier som utgjør viktige forbindelseslinjer til annet offentlig veisystem med regional tilknytning være en del av det kommunale veinettet med kommunalt drifts- og vedlikeholdsansvar. Det anses fullstendig upraktisk å tenke seg at veier i sentrumsområder, tettbebyggelse og boligfelt skal være private veier med bompengereordninger.

Når det gjelder boligveier understrekes det at de aller fleste er bygd på grunnlag av godkjente reguleringsplaner som innebærer at veiene skal være kommunale. Privatisering av disse veiene krever derfor omregulering. Ut fra ovennevnte er dette neppe realistisk og så vidt omfattende og tidkrevende at det ikke anbefales i denne omgang.

Veier som oppfyller ovennevnte kriterier kan legges ut som private veier med privat drifts- og vedlikeholdsansvar. Imidlertid må veiene være åpne for nødvendig transport for utrykningskjøretøy, post- og renovasjonsbiler, hjemmetjeneste, skoleskyss mm. Dette anses problemfritt idet dette er tjenester som beboerne som benytter veiene har åpenbar nytte av.

Åsnes kommune har ingen ordning for driftstilskudd til private veier. Denne ordningen ble avvirket for mange år siden. Dette innebærer at private veier ikke gis kommunalt tilskudd til drift og vedlikehold, med unntak av et årlig tilskudd på kr.41.000,- til Solør-Odals veiene som også er bompengefinansiert. Utover dette betaler brukerne av private veger alle utgifter fullt ut. Ut fra likebehandlingsprinsippet bør derfor kommunale veier som privatiseres som hovedregel følge samme prinsipp.

Dersom det skal vurderes en kommunal tilskuddsordning bør den være generell, dvs i utgangspunktet omfatte alle private veier. Innføring av en slik ordning vil medføre både administrative og reelle utgifter til tilskudd, og vil bidra til å undergrave effekten av formålet med privatiseringen, dvs spare penger.

Prosesskostnader:

Veglovens § 54 fastsetter bestemmelser om at eiere og brukere av felles privat adkomstvei skal betale driftsutgifter til veiene i forhold til bruken. Ved endelig vedtak om nedleggelse kan jordskifteverket benyttes til å foreta prosentvis fordeling på de enkelte brukerne. Kommunestyret får ta stilling til ved endelig vedtak om kommunen skal dekke disse kostnadene.

Forslag til nedklassifisering av kommunale veger:

Med bakgrunn i reelt budsjett og ovenstående vurderinger foreslås veier privatisert som vist i vedlagte dokument «Forslag til nedklassifisering av kommunale veger».

Konklusjon:

Før det fattes endelig vedtak om nedleggelse av kommunale veier til private anbefales det at saken legges ut til offentlig ettersyn i 6 uker så berørte får anledning til å uttale seg. Etter at høringsperioden er over legges saken frem for formannskap og kommunestyret for endelig behandling og vedtak.